

ZAŁĄCZNIK B

Ramy wdrażania

Zgodnie z Artykułem 2.1 Regulacji strony niniejszego Memorandum of Understanding uzgodniły następujące ramy wdrażania zawarte w niniejszym Załączniku:

1. Finansowe aspekty Ram wdrażania

Rzeczpospolita Polska	Środki Mechanizmu Finansowego EOG
Obszar programowy	
Różnorodność biologiczna i działania na rzecz ekosystemów	20 000 000 EUR
Monitoring środowiska oraz zintegrowane planowanie i kontrola	15 000 000 EUR
Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii	75 000 000 EUR
Fundusz dla Organizacji Pozarządowych	37 000 000 EUR
Lokalne i regionalne inicjatywy na rzecz zmniejszenia nierówności i promowania spójności społecznej	9 544 500 EUR
Inicjatywy na rzecz ochrony zdrowia	10 000 000 EUR
Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego i naturalnego	60 000 000 EUR
Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego	10 000 000 EUR
Fundusz Stypendialny	5 000 000 EUR
Pozostałe alokacje	
Fundusz Pomocy Technicznej dla Państwa – Beneficjenta (Art. 1.9)	4 003 500 EUR
Fundusz Współpracy Dwustronnej na poziomie krajowym (Art.3.5.1)	1 334 500 EUR
Alokacja netto przyznane Rzeczypospolitej Polskiej	246 882 500 EUR

2. Kwestie szczególne

Stosunki dwustronne pomiędzy Państwami-Darczyńcami a Rzeczpospolitą Polską będą wzmacniane w celu budowania długookresowej współpracy, w szczególności w ramach wymienionych poniżej obszarów programowych wdrażanych z partnerami programów z krajów darczyńców. Współpraca ta będzie również rozwijana poprzez nawiązywanie partnerstw na poziomie projektów we wszystkich dofinansowanych obszarach programowych.

Podczas oceny propozycji programów zostaną wzięte pod uwagę kwestie poszanowania praw człowieka (wynikające m.in. z Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności) oraz standardy dobrego rządzenia ustanowione przez Radę Europy (jak te monitorowane przez CPT, GRECO, GRETA, ECRI, itd.).

3. Merytoryczne aspekty ram wdrażania

Programy opisane poniżej będą przygotowane i wdrażane w Państwie-Beneficjencie za zgodą Komitetu Mechanizmu Finansowego EOG.

A. Obszar programowy: Różnorodność biologiczna i działania na rzecz ekosystemów (obszar programowy nr 2)

<i>Program:</i>	Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów
<i>Rezultaty:</i>	Zwiększony potencjał dla efektywnego zarządzania obszarami Natura 2000 i ich monitorowania Zwiększony potencjał lokalnych ekosystemów przeciwko obcym gatunkom inwazyjnym Wzrost świadomości społecznej oraz edukacji nt. różnorodności biologicznej i działań na rzecz ekosystemów, włączając w to wzrost świadomości społecznej oraz edukacji dot. powiązań pomiędzy różnorodnością biologiczną a zmianami klimatu oraz ekonomiczną wyceną ekosystemów Wzmocniona integracja czynników dot. różnorodności biologicznej z politykami sektorowymi oraz ustawodawstwem Zwiększony potencjał ekologicznych organizacji pozarządowych promujących różnorodność biologiczną
<i>Operator Programu:</i>	Ministerstwo Środowiska z pomocą Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
<i>Projekt(y) predefiniowane:</i>	Różnorodność biologiczna i działania na rzecz ekosystemów - ogólnokrajowa kampania informacyjna podnosząca świadomość nt. różnorodności biologicznej
<i>Fundusz małych grantów:</i>	Fundusz małych grantów dla organizacji pozarządowych zostanie ustanowiony w ramach niniejszego programu

B. Obszar programowy: Monitoring środowiska oraz zintegrowane planowanie i kontrola (obszar programowy nr 3)

<i>Program:</i>	Wzmocnienie monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych
<i>Rezultaty:</i>	Wzmocnienie potencjału władz, w zakresie których znajdują się kompetencje dot. środowiska w relacji do zintegrowanego planowania i kontroli Pełniejsze informacje na temat wpływu, stanu i tendencji w zakresie ochrony środowiska Zwiększona świadomość na temat monitorowania środowiska oraz zintegrowanego planowania i kontroli oraz edukacja w tym zakresie
<i>Operator Programu:</i>	Ministerstwo Środowiska z pomocą Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
<i>Partner programu z krajów darczyńców:</i>	Norweska Agencja ds. Klimatu i Zanieczyszczeń (KLIF)

- Projekt(y) pre-definiowane:*
- 1) Wzmocnienie systemu oceny jakości powietrza w Polsce w oparciu o doświadczenia norweskie (Norweski Instytut Badań Powietrza (NILU))
  - 2) Wzmocnienie potencjału technicznego Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska poprzez zakup urządzeń pomiarowych, sprzętu laboratoryjnego i narzędzi informatycznych (Norweski Instytut Badań Powietrza (NILU))
  - 3) Monitorowanie efektów realizacji projektu PL100 "Wzrost efektywności działalności Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na podstawie doświadczeń norweskich" (Norweska Agencja ds. Klimatu i Zanieczyszczeń (KLIF))
  - 4) Model bazy danych przestrzennych dotyczących środowiska przyrodniczego wraz z systemem zarządzania w aspekcie kartograficznych opracowań tematycznych (Główny Urząd Geodezji i Kartografii i Norweski Urząd ds. Kartografii (Norwegian Mapping Authority))

C. Obszar programowy: Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii (Obszar programowy 5 i 6)

- Program:* Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii
- Cel:* Zmniejszone emisje gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza
- Rezultaty:*
- Polepszona efektywność energetyczna w budynkach
  - Zwiększona produkcja energii ze źródeł odnawialnych
  - Rozbudowane strategie w celu polepszenia wykorzystania schematu zielonych inwestycji
  - Polepszona zdolność do tworzenia rozwiązań dla odnawialnych źródeł energii na poziomach: krajowym, regionalnym i lokalnym
  - Wzrost świadomości społecznej i edukacji w zakresie odnawialnych źródeł energii
  - Wzrost świadomości społecznej i edukacji w zakresie kwestii dotyczących efektywności energetycznej
- Operator Programu:* Ministerstwo Środowiska z pomocą Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Projekt(y) pre-definiowany(e):* Działania edukacyjne i promocyjne w zakresie efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii, włączając ideę domów przyjaznych środowisku

D. Obszar programowy: Fundusz dla Organizacji Pozarządowych (Obszar programowy nr 10)

- Program:* Fundusz dla Organizacji Pozarządowych
- Cel::* Wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie wkładu w sprawiedliwość społeczną, demokrację i zrównoważony rozwój

<i>Rezultat:</i>	Do uzgodnienia
<i>Operator Programu:</i>	Zostanie wyłoniony w procedurze konkursowej przez Krajowy Punkt Kontaktowy po konsultacjach z Państwami - Darczyńcami
<i>Kwestia(e) szczególna(e):</i>	Zakres zostanie uzgodniony

E. Obszar programowy: Lokalne i regionalne inicjatywy na rzecz zmniejszenia nierówności i promowania spójności społecznej (Obszar programowy nr 12)

<i>Program:</i>	Lokalne i regionalne inicjatywy na rzecz zmniejszenia nierówności i promowania spójności społecznej
<i>Operator Programu:</i>	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
<i>Projekt predefiniowany:</i>	Projekt predefiniowany, wdrażany w partnerstwie pomiędzy Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych w Norwegii i Związkiem Miast Polskich (współdziałającym z innymi krajowymi organizacjami samorządowymi) przyczynia się do wzmocnienia kompetencji samorządu lokalnego w obszarze współpracy międzygminnej, jak również służy opracowaniu projektów, które zostaną złożone w naborze otwartym, organizowanym przez Operatora w ramach Programu.
<i>Kwestia szczególna:</i>	Dla przedmiotowego Programu, zadania dotyczące certyfikacji wniosków o płatność będą wykonywane przez Instytucję Certyfikującą

F. Obszar programowy: Inicjatywy na rzecz ochrony zdrowia (Obszar programowy nr 13)

<i>Program:</i>	Poprawa i lepsze dostosowanie ochrony zdrowia do trendów demograficzno - epidemiologicznych
<i>Rezultaty:</i>	Zwiększone zasoby dla wszystkich poziomów opieki zdrowotnej (w tym opieki zdrowotnej w zakresie problemów związanych ze starzeniem się społeczeństwa) Zwiększony dostęp do usług zdrowotnych i ich lepsza jakość, w tym opieki w zakresie zdrowia reprodukcyjnego i profilaktyki dzieci, jak również opieki zdrowotnej w zakresie problemów związanych ze starzeniem się społeczeństwa Zapobieganie lub zmniejszanie zachorowalności na choroby związane ze stylem życia
<i>Operator Programu:</i>	Ministerstwo Zdrowia
<i>Kwestia szczególna:</i>	Program będzie wdrażany łącznie z programem nr 1 objętym finansowaniem w ramach Obszaru programowego 27 Norweskiego Mechanizmu Finansowego

G. Obszar programowy: Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego i naturalnego (Obszar programowy nr 16)

<i>Program:</i>	Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego i naturalnego
<i>Rezultaty:</i>	Odbudowane, odnowione, zabezpieczone dziedzictwo kulturowe Udokumentowana historia kultury Dalszy rozwój społeczności lokalnych i stworzenie zrównoważonych pod względem gospodarczym warunków do życia poprzez rewitalizację dziedzictwa kulturowego i naturalnego Powszechne udostępnienie dziedzictwa kulturowego
<i>Operator Programu:</i>	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
<i>Projekt(y) predefiniowane:</i>	Możliwość realizacji projektu(ów) predefiniowanego/ych we współpracy z Norweskim Dyrektoriatem ds. Dziedzictwa Kulturowego (RA)
<i>Kwestie szczególne:</i>	5% alokacji powinno zostać przeznaczony na dokumentację historii kultury, także dotyczącej mniejszości narodowych i etnicznych.

H. Obszar programowy: Promowanie różnorodności w kulturze i sztuce w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego (Obszar programowy nr 17)

<i>Program:</i>	Promocja różnorodności w kulturze i sztuce w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego (program partnerski z darczyńcami)
<i>Rezultaty:</i>	Zaprezentowanie kultury i sztuki szerokiej publiczności Wzrost świadomości dotyczącej różnorodności kulturowej oraz umocnienie dialogu międzykulturowego
<i>Operator Programu:</i>	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
<i>Partnerzy programu z krajów darczyńców:</i>	Norweska Rada Sztuki (NKR) przy wsparciu Norweskiego Dyrektoriatu ds. Dziedzictwa Kulturowego (RA)_
<i>Projekt(y) predefiniowane:</i>	Projekt(y) predefiniowane możliwe do realizacji we współpracy z Norweskim Dyrektoriatem ds. Dziedzictwa Kulturowego
<i>Kwestie szczególne:</i>	Okolo 70% alokacji z Programu będzie przeznaczony na wsparcie dużych projektów, włączając w to projekty dotyczące współpracy instytucjonalnej, a pozostałe 30% będzie przeznaczony na wsparcie małych projektów dotyczących wymiany kulturalnej

I. Obszar programowy: Fundusz stypendialny (Obszar programowy nr 19)

<i>Program:</i>	Program stypendialny EOG (program partnerski z darczyńcami)
<i>Rezultaty:</i>	Zwiększona mobilność studentów oraz pracowników szkolnictwa wyższego pomiędzy Państwem- Beneficjentem a państwami EFTA-EOG Rozszerzona i wzmocniona współpraca instytucjonalna na wszystkich poziomach sektora edukacji (edukacja szkolna, szkolnictwo wyższe,

kształcenie zawodowe i osób dorosłych) pomiędzy Państwem – Beneficjentem a państwami EFTA-EOG

Zwiększona mobilność pracowników sektora edukacji ze wszystkich poziomów edukacji pomiędzy Państwem - Beneficjentem a państwami EFTA- EOG.

Operator Programu:

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Partnerzy programu z krajów darczyńców:

Norweskie Centrum Współpracy Międzynarodowej w Szkolnictwie Wyższym (SIU), Islandzkie Centrum Badań (RANNIS) oraz Agencja ds. Kształcenia Międzynarodowego (AIBA) w Liechtensteinie

Kwestia(e) szczególna(e):

Program będzie wdrażany razem z Obszarem programowym 24 Norweskiego Mechanizmu Finansowego

10% alokacji Programu będzie wykorzystane na stypendia z zakresu kultury

Fundusz Współpracy Dwustronnej na poziomie krajowym

Fundusz ma na celu ułatwienie działań w zakresie nawiązywania współpracy oraz tworzenia sieci współpracy pomiędzy Operatorami Programów i partnerami programów z krajów darczyńców lub potencjalnymi partnerami projektów z Państw-Darczyńców, przed lub w trakcie przygotowania propozycji programu i w trakcie jego realizacji. Krajowy Punkt Kontaktowy będzie zarządzał wykorzystaniem środków przedmiotowego Funduszu. Dla Funduszu będą alokowane środki na poziomie 0,5% alokacji Mechanizmu Finansowego EOG, które będą dostępne od momentu podpisania pierwszego Memorandum of Understanding przez ostatnią ze stron.